

Wasilków

**Dobre rady.
Jak i dlaczego
segregować
odpady?**

Broszura informacyjna

Zobacz, ile lat rozkładają się odpady!

Skórka banana – **od 2 do 5 tygodni**

Ogryzek jabłka – **ok. 2 miesiące**

Bawełniany materiał – **od 2 do 5 miesięcy**

Papier – **od 2 do 5 miesięcy**

Bilet autobusowy – **ok. 3 miesiące**

Gazeta – **ok. 6 miesięcy**

Guma do żucia – **ok. 5 lat**

Karton po mleku – **ok. 5 lat**

Opona – **od 50 do 80 lat**

Puszka po konserwie – **ok. 10 lat**

Puszka aluminiowa – **ok. 200 lat**

Reklamówka foliowa – **ok. 300 lat**

Papierek po cukierku – **ok. 450 lat**

Kubek plastikowy – **ok. 450 lat**

Butelka PET – **ok. 500 lat**

Szkło – **ponad 4000 lat**

Znajdź ukryte hasła i poznaj ich znaczenie.

B	Ż	W	S	X	J	Z	O	R	N	R	Z	Ł	C	Ż	I	A	Z	T	O
A	Z	U	K	Ń	Z	P	Ł	P	U	S	R	E	C	Y	K	L	I	N	G
Ż	Ż	X	U	Ł	H	S	Ś	H	T	E	K	Ó	Ń	Ś	E	M	H	G	Ż
U	T	Ą	T	Ś	T	Z	Ą	Ż	Z	G	Ę	X	M	Ń	I	V	N	Z	D
Z	Ż	H	Ż	S	Ó	O	R	U	M	G	N	A	A	T	B	H	D	D	M
Ć	U	Z	X	Y	Y	K	O	T	Ł	Ż	T	Ę	K	H	Ć	R	C	Z	Q
Ł	P	H	F	F	V	C	Y	T	E	C	F	A	U	D	H	Q	H	E	G
Ń	C	P	S	N	E	R	C	Y	U	I	X	N	L	T	F	V	A	Ł	Y
M	Y	T	V	U	H	Ś	E	Z	S	Z	K	Ó	A	Ł	U	Ż	Ł	J	P
P	K	B	I	O	O	D	P	A	D	Y	Ń	E	T	Ó	C	B	T	J	E
S	L	Ó	F	M	E	L	T	J	O	Ó	Ś	J	U	P	Ż	R	Q	K	E
R	I	M	U	V	Ś	M	Ć	Ó	W	Ś	Ć	L	R	Ł	Y	Ę	D	Ą	M
Z	N	R	Z	V	Z	X	Y	C	C	Ę	Ę	Ę	A	C	Ą	Y	Ę	V	R
Q	G	D	M	Ć	O	I	K	M	Ą	Ą	Ć	Ś	Ę	K	Ą	I	Q	Ś	H
Ś	G	M	S	T	H	Ć	Ł	F	J	T	Ę	Ż	Ż	B	F	Ń	Ą	H	J
V	R	M	E	X	I	Ó	T	L	O	L	Q	Y	M	J	P	I	X	Ż	M
P	E	L	O	O	Z	O	Y	M	Z	E	R	O	W	A	S	T	E	S	L
D	Ś	G	J	Ó	X	S	B	Ż	Ę	G	N	Ż	V	G	Ż	Ą	K	R	Ń
I	I	Ł	Z	K	U	V	G	B	R	P	Ś	Ą	V	Q	Ń	D	G	M	Ń
E	L	E	K	T	R	O	O	D	P	A	D	Y	Ś	C	A	N	A	Ć	P

Biodopady – odpady, które ulegają naturalnemu rozkładowi – biodegradacji

Makulatura – surowiec do wyrobu papieru, czyli stare książki, papiery, gazety

Zero waste – styl życia polegający na wytwarzaniu jak najmniejszej ilości odpadów

Upcykling – przerabianie odpadów, tak by wytworzyć z nich produkty wyższej jakości lub o innym zastosowaniu

Recykling – przetwarzanie odpadów na nowe surowce

Elektroodpady – odpady w postaci zużytych sprzętów elektronicznych

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

Rozwiąż szyfr i podpisz pojemnik

Legenda:

$4 + 3 = K$	$8 + 3 = A$	$5 - 4 = S$
$10 - 7 = Z$	$12 : 3 = Ł$	$2 + 7 = R$
$3 + 2 = O$	$2 \times 3 = E$	$4 \times 2 = I$
$2 + 7 = R$	$10 : 5 = P$	$9 + 4 = L$
$5 + 5 = M$	$6 \times 2 = T$	

pojemnik
NIEBIESKI

--	--	--	--	--	--

2 11 2 8 6 9

Wrzucamy:

- opakowania z papieru, karton, tekturę
- katalogi, ulotki, prospekty
- gazety i czasopisma
- papier szkolny i biurowy, zadrukowane kartki
- zeszyty i książki
- papier pakowy
- torby i worki papierowe

NIE Wrzucamy:

- ręczników papierowych i zużytych chusteczek higienicznych
- papieru lakierowanego i powleczonego folią
- papieru zatłuszczonego lub mocno zabrudzonego
- kartonów po mleku i napojach
- papierowych worków po nawozach, cementcie i innych materiałach budowlanych
- tapet
- pieluch jednorazowych i innych materiałów higienicznych
- zatłuszczonych jednorazowych opakowań z papieru i naczyń jednorazowych
- ubrań

pojemnik
ZIELONY

--	--	--	--	--	--

1 3 7 4 5

Wrzucamy:

- szklane butelki i słoiki po napojach i żywności
- szklane opakowania po kosmetykach (jeżeli nie są wykonane z trwale połączonych kilku surowców)

NIE Wrzucamy:

- ceramiki, doniczek, porcelany, fajansu, kryształów
- szkła okularowego
- szkła żaroodpornego
- zniczy z zawartością wosku
- żarówek i świetlówek
- reflektorów
- nieopróżnionych opakowań po lekach, rozpuszczalnikach, olejach silnikowych
- luster
- szyb okiennych i zbrojonych
- monitorów i lamp telewizyjnych
- termometrów i strzykawek

pojemnik
ŻÓTY

--	--	--	--	--	--

10 6 12 11 13 6

i tworzywa sztuczne

Wrzucamy:

- plastikowe butelki po napojach
- plastikowe opakowania po jedzeniu, środkach czystości (np. proszkach do prania), kosmetykach (np. szamponach, paście do zębów)
- opakowania wielomateriałowe (np. kartony po mleku i sokach)
- plastikowe torby, worki, reklamówki
- aluminiowe puszki po napojach i sokach
- puszki po konserwach
- folię aluminiową
- metale kolorowe
- kapsle, zakrętki od słoików

NIE Wrzucamy:

- butelek i pojemników z zawartością
- plastikowych zabawek
- opakowań po lekach i zużytych artykułów medycznych
- opakowań po olejach silnikowych
- części samochodowych
- zużytych baterii i akumulatorów
- puszek i pojemników po farbach i lakierach
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektrycznego

Co to za pojemniki? Dowiesz się tego rozwiązując kod.

pojemnik
BRAZOWY

Wrzucamy:

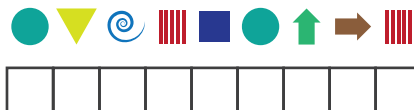
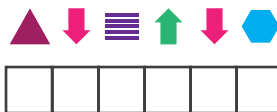
- odpadki warzywne i owocowe (w tym obierki)
- gałęzie drzew i krzewów
- skoszoną trawę, liście, kwiaty
- trociny i korę drzew
- niezaimpregnowane drewno
- resztki jedzenia

NIE Wrzucamy:

- kości, mięsa i padliny
- odchodów zwierzęcych
- oleju jadalnego
- drewna impregnowanego
- płyt wiórowych i MDF
- popiołu z węgla kamiennego
- ziemi i kamieni
- innych odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych i leków

pojemnik
CZARNY

Do tego kosza wrzucamy to, czego nie wolno wyrzucać do pojemników na odpady posegregowane. Wyjątkiem są odpady niebezpieczne, jak: zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki, zużyte świetlówki, odpady po chemikaliach, a także zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (tzw. elektroodpady).

Więcej informacji na stronie 9.

Pionowo:

1. Odpad niebezpieczny, służy do malowania.
2. Zniszczony papier do ponownego przetworzenia.
3. W ogrodzie, naturalnie przetwarza odpady.
4. Inaczej odpady elektroniczne.
5. Metal, często używany w kuchni.
6. Materiał uzyskiwany z celulozy.
7. Potoczne określenie tworzyw sztucznych.
8. Produkują tlen.

Poziomo:

9. Odpady wrzucane do czarnego pojemnika.
10. Cel segregacji śmieci.
11. Ich skorupki można wyrzucać do pojemnika na bioodpady.
12. Proces naturalnego rozkładu.
13. Inaczej odpady.
14. Odpad budowlany.
15. Punkt ..... Zbiórki Odpadów.

HASŁO:

1	2	3

4	5	6	7

8	9	10	11	12	13

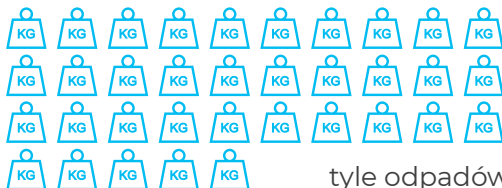
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

25	26	27	28	29	30

31	32	33	34	35

36	37	38	39	40	41	42	43	44

Czy te liczby mogą kłamać?

350 kg

tyle odpadów przypada na jedną osobę

Ponad **40%** z tego trafia na wysypiska zamiast do recyklingu.

Marnujemy ok. **9 mln** ton żywności rocznie.

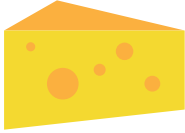

200 zł – średnia wartość jedzenia, które wyrzuca miesięcznie 4-osobowa rodzina.

KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE!

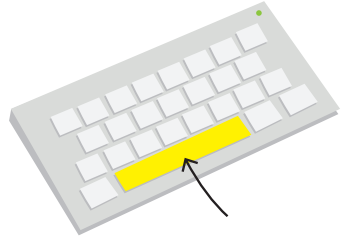

Czy uda Ci się rozwiązać ten rebus?

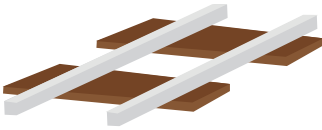

~~R~~

+

SP = GREG

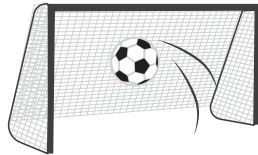
~~R~~

O = I

+

B = T NY = NE

~~L~~

HASŁO:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--

--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

Dowiedz się więcej!

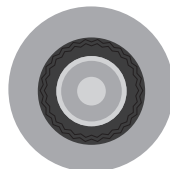
PSZOK

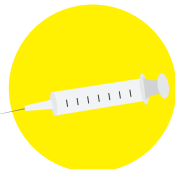
- papier, tworzywa sztuczne i metale, szkło, bioodpady, opakowania wielomateriałowe

- sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie i akumulatory, świetlówki, rtęciówki, chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe powstałe w gospodarstwie domowym)

- opony (z samochodów osobowych, busów, rowerów i motocykli)

- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych (powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania leków w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, są to w szczególności zabezpieczone igły i strzykawki), przeterminowane leki

- odpady budowlane i rozbiórkowe (bez eternitu), meble i odpady wielkogabarytowe

- odzież i tekstylia

Dane kontaktowe:

ul. Spółdzielcza 11, Studzianki
(wydzielony teren przy składowisku odpadów) - dojazd do PSZOK od drogi krajowej nr 19

Godziny pracy PSZOK:

poniedziałek – piątek: od 7:00 do 17:00
sobota: od 7:00 do 15:00

Prowadzący Punkt:

Przedsiębiorstwo Komunalne
Gospodarki Odpadami
„Czyste Środowisko” Sp. z o.o.
ul. Spółdzielcza 11, Studzianki
16-010 Wasilków
tel.: 85 749 15 7

W wykreślance ukryto się 14 odpadów, które należy oddawać do PSZOK-u.

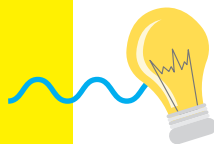
Czy znajdziesz je wszystkie?

A	C	H	C	N	Z	Y	Z	L	G	R	U	Z	M	M	X	X	J
A	H	T	N	E	S	U	M	Y	W	A	L	K	A	V	A	A	Z
T	R	A	K	U	M	U	L	A	T	O	R	Q	U	Z	O	P	F
M	E	B	L	E	A	G	U	P	C	X	N	D	Y	D	P	E	K
M	I	K	S	E	R	M	S	U	S	Z	A	R	K	A	O	T	A
M	W	X	O	U	T	K	A	F	E	L	K	I	A	Y	N	U	F
R	A	O	K	N	A	N	P	R	A	L	K	A	I	D	Y	V	A
W	N	T	J	J	T	E	L	E	W	I	Z	O	R	N	I	L	R
F	N	M	W	U	P	A	N	E	L	E	K	K	M	T	C	O	B
B	A	Y	G	O	X	T	M	W	C	X	B	B	W	X	N	K	A
H	C	V	Y	R	Q	V	B	A	T	E	R	I	E	V	N	A	T
O	B	J	L	J	Q	H	T	E	H	Y	A	V	D	H	D	B	W

AKUMULATOR
 BATERIE
 FARBA
 OKNA
 TELEWIZOR
 OPONY
 UMYWALKA
 WANNY
 PANELE
 PRALKI
 RADIO
 MIKSER
 SUSZARKA

Dlaczego nie powinniśmy trzymać starych sprzętów elektronicznych w domu?

Wydzielają poniższe substancje:

Ni

Nikiel - zbyt duże stężenie tego pierwiastka uszkadza błony śluzowe, obniża poziom magnezu i sprzyja rozwijaniu się nowotworów.

Br

Brom - związki tego pierwiastka są szkodliwe dla ludzi i zwierząt. Powodują schorzenia układu rozrodczego oraz problemy neurologiczne.

Pb

Ołów - ma właściwości toksyczne i rakotwórcze. Wchłonięty do organizmu dostaje się z krwią do wątroby, płuc, serca, nerek, skóry i mięśni.

Cd

Kadm - metal stosowany do sporządzania powłok ochronnych i do produkcji akumulatorów. Zaburza pracę nerek i powoduje deformację szkieletu kostnego. Wywołuje chorobę nadciśnieniową i zmiany rakowe.

Cr

Chrom - zatrucie tym metalem powoduje zaburzenia układu krążenia oraz układu oddechowego i choroby skóry.

Hg

Rtęć - po przeniknięciu do organizmu powoduje uszkodzenie nerek, zaburzenia wzroku, słuchu, mowy, koordynacji ruchów, deformuje kości i może być przyczyną zmian nowotworowych.

Dlatego nigdy nie przetrzymuj zużytych sprzętów elektronicznych w przestrzeni domowej!

Wpisz, ile lat rozkładają się poszczególne odpady, dodaj cyfry z zaznaczonych pól i poznaj hasło.

Ogryzek jabłka – ok. miesiące

Bilet autobusowy – ok. miesiące

Gazeta – ok. miesięcy

Guma do żucia – ok. lat

Karton po mleku – ok. lat

Puszka aluminiowa – ok. lat

Reklamówka foliowa – ok. lat

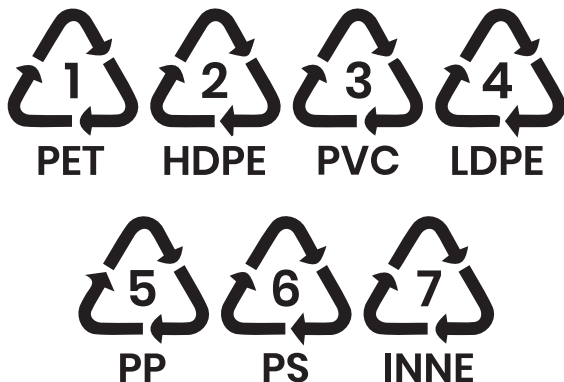
Butelka PET – ok. lat

Szkło – ponad lat

**Do wyprodukowania jednej bluzy polarowej
potrzeba**

plastikowych butelek.

Na plastikowych opakowaniach możesz znaleźć różne oznaczenia. Zobacz, co znaczą.

RODZAJE PLASTIKU

1 PET – wykorzystywany do produkcji jednorazowych opakowań i butelek do wody mineralnej, nie wolno używać ich ponownie!

2 HDPE – bezpieczny plastik, opakowania nadają się do ponownego użycia.

3 PVC – używany do produkcji folii

4 LDPE – bezpieczny plastik, używany do produkcji opakowań na żywność

5 PP – bezpieczny plastik, opakowania mogą być ponownie używane

6 PS – produkowany jest z niego styropian, należy unikać kontaktu z żywnością

7 Inne – najbardziej niebezpieczny i toksyczny

Recyklingowe sudoku

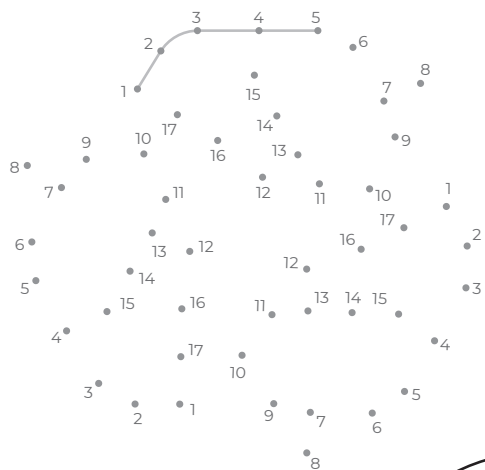
W tym sudoku zamiast cyfr występują litery ze słowa „RECYKLING”.

E				Y	C		K	
				E	L	Y		
			I		N		C	
N							I	
Y		R	N	I	K		L	
I	C		E		R			
C	L		R	K			G	Y
K	I			G				C
R		Y		N	I	K		

Na produktach pojawiają się różne symbole.

Połącz kropki i poznaj ich znaczenie.

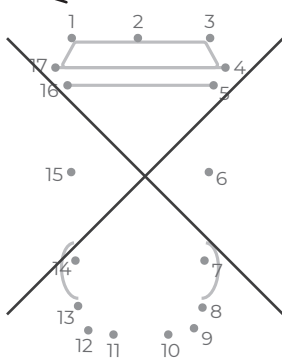

OPAKOWANIE NADAJE SIĘ DO RECYKLINGU

Ten znak informuje, że opakowanie wykonane jest z surowca, który można zrecyklingować.

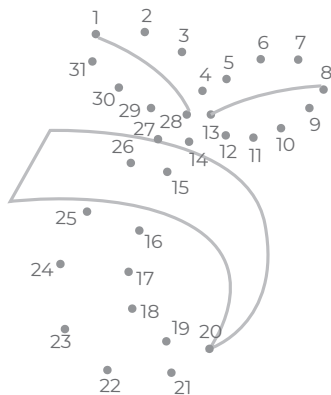
PRZEKREŚLONY KONTENER

Ten symbol oznacza, że produktu nie można wyrzucać do kosza z innymi odpadami, ale należy oddać do punktu zbiórki elektrośmieci.

OPAKOWANIE BIODEGRADOWALNE

Znak występuje na opakowaniach, które rozkładają się podczas kompostowania.

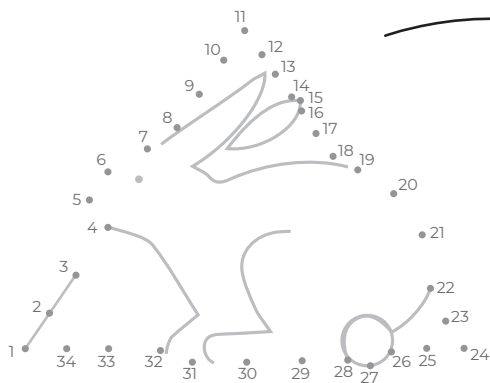

ZNAK ALUMINIUM

Informuje, że opakowanie albo produkt zostały wykonane z aluminium i nadają się do recyklingu.

CERTYFIKAT FAIRTRADE

Fair trade (ang. sprawiedliwy handel) oznacza, że osoby zaangażowane w wytwarzanie produktu, od plantatorów po producenta, otrzymały uczciwą zapłatę, czyli: równą w przypadku kobiet i mężczyzn oraz zapewniającą pracownikom i ich rodzinom wystarczające środki na bezpieczne utrzymanie.

NIETESTOWANE NA ZWIERZĘTACH

Oznacza, że podczas badań produkt nie był testowany na zwierzętach.

Co nam daje segregacja?

SEGREGACJA POMAGA ZMNIJSZYĆ EMISJĘ GAZÓW CIEPLARNIANYCH

Dzięki temu, że odnawianie surowców zużywa mniej energii niż ich tradycyjne wyprodukowanie do atmosfery przedostaje się mniej zanieczyszczeń, co pozwala ograniczyć efekt cieplarniany.

SEGREGACJA ZMNIJSZA POWIERZCHNIĘ WYSYPISK ŚMIECI

Nie chcemy mieszkać w pobliżu wysypisk, a produkujemy coraz większe ilości odpadów. Dzięki segregacji możemy większość z nich przetworzyć.

SEGREGACJA CHRONI TERENY ZIELONE I ZWIERZĘTA, KTÓRE JE ZAMIESZKUJĄ

Recycling papieru przyczynia się do zmniejszenia wycinki drzew, które są jedynym filtrem powietrza na Ziemi.

SEGREGACJA JEST EKONOMICZNA

Odnawianie surowców generuje mniej energii, zużycia wody i emisji zanieczyszczeń.

Zasada 3R 3 kroki dla człowieka to gigantyczne skoki dla ludzkości.

Reduce Reuse Recycle

Ogranicz Użyj ponownie Przetwarzaj

Ogranicz - staraj się kupować jak najmniej niepotrzebnych rzeczy. Zwróć uwagę na to, jak zapakowany jest produkt. Plastik, czy szkło? Wybieraj produkty, które nie są przesadnie opakowane.

Użyj ponownie - możesz coś wykorzystać powtórnie? Przerobić? Naprawić? Wspaniale! To nie tylko oszczędność pieniędzy, ale ekologiczna postawa.

Przetwarzaj - pamiętaj o prawidłowej segregacji. To bardzo ważne, pozwala na oszczędność energii i surowców.

URZĄD MIEJSKI W WASILKOWIE

ul. Białostocka 7
16-010 Wasilków

tel. 85 71-85-400
www.wasilkow.pl